

педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутнього вчителя.

СИВОКОНЬ Юрій Михайлович – старший викладач кафедри музичного мистецтва і хореографії Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутнього вчителя.

INFORMATION ABOUT AUTHORS

NEGREBETSKA Olga Mykolaivna – Candidate of Pedagogical Sciences, a Senior Lecturer of the Chair of Musical Art and Choreography of the Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: professional training of the future teacher.

BOSIY Vasyl Sylvestrovich – Honored Worker of Culture of Ukraine, Associate Professor of the Department of Music Art and Choreography of the Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: professional training of the future teacher.

SIVOKON Yuriy Mikhailovich – Senior Teacher of the Chair of Musical Art and Choreography of the Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: professional training of the future teacher.

Дата надходження рукопису 23. 05. 2018 р.

Рецензент – д.п.н. професор А. М. Растригіна.

УДК 378.147.091.33:811.11

ПРИБОРА Роман Іванович –

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри філософії, соціально-гуманітарних дисциплін, іноземних мов, української та латинської мов № 2 Донецького національного медичного університету e-mail: r-i-p@ukr.net

ЗАСТОСУВАННЯ НАВАЧАЛЬНИХ БЛОГ-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Інформатизація та комп'ютеризація життєдіяльності сучасного суспільства, посилення ролі інформаційно-комунікаційних технологій в забезпеченні освітніх процесів впливає на розширення пріоритетних завдань у вивченні англійської мови: розвиток творчого і критичного мислення, уміння орієнтуватись в інформаційно-освітньому просторі. В сучасній теорії навчання іноземної мови спостерігається зміна акцентів від біхевіорестичного до конструктивістського та соціально-конструктивістського підходу, коли студент виступає не лише як споживач, а й активний творець і реалізатор навчального матеріалу. Однією з таких технологій є використання у процесі вивчення англійської мови блогів, які сприяють залученню студентів до взаємонавчання, дискусій, активної самостійної роботи та розвивають мовні та мовленнєві компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукове обґрунтування теорії навчання англійської мови засобами блог-технології закладено в роботах зарубіжних дослідників Р. Блада, Дж. Блока, М. Євстигнеєва, В. Єрмолаєвої, А. Кемпбелла, У. Нойтїм, В. Річардсона, Ю. Сана, П. Сисоєва, А. Ходакової. Вітчизняні науковці С. Лабудько

та О. Кононова досліджували особливості використання блогів у роботі вчителя. Інші аспекти використання блогів під час вивчення англійської мови у вітчизняній науковій літературі висвітлені недостатньо, що зумовлює необхідність більш детального дослідження можливостей блогів як засобу навчання.

Мета статті – визначити особливості використання блог-технології у процесі викладання англійської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Блог (від англ. *blog* («*web log*»)) – «мережевий журнал», «щоденник подій») – це особиста сторінка користувача у вигляді щоденника або журналу, яка дозволяє досягти потенційно світової аудиторії через Інтернет. Російський науковець Ж. Єрмолаєва визначає блог як один із популярних соціальних сервісів, що представляє собою Web-простір, у якому розміщуються тексти, оголошення, записи, зображення або мультимедіа [4].

П. Сисоєв визначає блог-технологію як одну з технологій Веб 2.0, яка дозволяє будь-якому користувачу мережі Інтернет створити свою власну сторінку. Блог зазвичай створюється і моделюється однією людиною, який за бажанням може розмішувати на своїй сторінці як текстовий матеріал, так і фотографії, аудіо- та відеозаписи, посилання

на інші ресурси мережі Інтернет. Відвідувач блогу, ознайомившись зі змістом сайту, може відреагувати на опублікований текст [10].

Науковці П. Сисоєв та М. Євстигнєєв зазначають, що блог-технології притаманні також такі дидактичні властивості: *публічність* (блоги доступні всім учасникам проекту, які перебувають на відстані один від одного, відтак він може використовуватися для організації мережевої взаємодії англійською мовою і організації позааудиторної групової навчальної діяльності учнів і студентів, спрямованої на розвиток аспектів мови (лексики, граматики), видів мовленнєвої діяльності (читання, листи), а також соціокультурної і міжкультурної компетенції); *лінійність* (текстова, фото-, відео-, аудіо інформація) розміщується в хронологічній послідовності як автором, так і відвідувачами блогу. Блог-технологія не дозволяє вносити доповнення і зміни в раніше опубліковану інформацію, модератор може її тільки видалити); *авторство та модерація* (блогам притаманне одноосібне авторство, модерація блога здійснюється його автором); *мультимедійність* (блог-технологія дозволяє використовувати матеріали різного формату (текстового, графічного, фото-, відео-, аудіоматеріалу), що може бути використана для збагачення мовного і соціокультурного матеріалу при написанні есе, рецензій, відгуків на основі блог-технології) [10].

Блоги використовуються для створення відкритих і закритих спільнот з метою обговорення проблемних завдань і ситуацій в онлайн або оффлайн режимах, втілення групових проектів і здійснення контролю над засвоєнням навчальної інформації. Свобода у виборі матеріалу для публікації та веденні його обговорення сприяють високому рівню мотивації студентів до само- та взаємонавчання.

На думку української дослідниці С. Лабудько перевагами блогу як засобу навчання є: 1) *простота використання і доступність*: їх використання не вимагає від користувача спеціальних знань; зручний для читання і сприйняття інформації інтерфейс, що настроюється користувачем відповідно до потреб; використання спеціальних програм-клієнтів, які дозволяють зручним способом публікувати інформацію; доступні вихідні програмні коди всього сервера і клієнтів; 2) *ефективність організації інформаційного простору*: організація персонального інформаційного простору користувача, можливість створення спільнот, застосування RSS-потоків для впорядкування повідомлень, використання механізму автоматичного зворотного зв'язку; 3) *інтерактивність і мультимедійність*: можливість користувача

одночасно адмініструвати кілька блогів, можливість полілогу у зручний для людини час, двобічна обмінна функція пошти, використання механізму, що дозволяє легко стежити за новими записами, можливість створювати опитування та тестів з миттєвою публікацією результатів, використання тегів для оформлення та форматування документів, створення гіперпосилань; 4) *надійність і безпека*: тільки власник ресурсу може вносити до нього нові записи, захист від спаму, можливість заборони на перегляд записів якомусь конкретному користувачу і незареєстрованим користувачам, генерація сторінок, окремого щоденника або спільноти з коментарями у форматі DOC, *. RTF або *. PDF. для друку або онлайн перегляду і т.д. [6].

Під час самостійної роботи можна запропонувати учням працювати з автентичними англійськими блогами на цікаві теми. Робота з такими блогами, як стверджує А. Брант, дає змогу щоденно читати англійською мовою, тренує навички аудіювання, збільшує словниковий запас та тренує правильне написання слів англійською мовою [1].

Окрім того, у навчальному процесі широко використовуються *навчальні блоги*, які можуть використовуватися при викладанні будь-якої дисципліни як засіб організації процесу навчання і спілкування суб'єктів. Учням надається можливість поділитися з однокласниками і випадковими відвідувачами своїми роздумами або додатковими матеріалами [4].

Навчальні блоги підвищують зацікавленість, стимулюють позитивні емоції учнів, що покращує процес запам'ятовування інформації. Російський науковець Г. Гримзіна зазначає, що на запам'ятовування впливає емоційне ставлення до матеріалу. Інформація, яка викликає в людини яскраву емоційну реакцію, залишає глибокий слід у свідомості і запам'ятовується міцно і надовго. При цьому позитивні емоції, що виникають при досягненні мети, дозволяють швидше пригадати матеріал [2].

У людини виникає почуття безпеки. У стосунках між педагогом і учнем з'являються взаєморозуміння, взаємоповага і взаємна симпатія. Це стає підґрунтям для зародження демократичних відносин у системі «педагог–учень», «учень–учень» – усвідомлення того, що смаки, думки, судження іншої людини мають право на існування як і наші власні. Більш того, вони спираються на особистий досвід сприйняття світу. Фактично у вільних завданнях для ведення блогу студент обирає те, що йому подобається, а під час подання матеріалу він вирішує конструктивні (як правильно подати інформацію, які слова

підібрати, як сказати, щоб тебе зрозуміли і підтримали).

Негативні емоції, навпаки, попереджають від повторного вчинення помилок, блокують утворення умовного рефлексу [4].

К. Ізард у своїй теорії диференціальних емоцій висуває положення про те, що емоції утворюють основну мотиваційну систему людини. «Саме афект, народжений з досвіду, забезпечує мотиваційний стан, який, у свою чергу, контролює і направляє поведінку від одного моменту до іншого». Саме тому використання навчальних блогів так ефективно впливає на засвоєння нових знань.

П. Сисоев, А. Ходакова, Н. Ульянова, І. Щукіна за авторським складом виділяють 3 види навчальних блогів:

– *Блог вчителя (tutor blog)* – вид блогу, який створюється і модерується викладачем англійської мови. У блозі подається додатковий матеріал (аудіо, відео, статті, онлайн-тести) з вивчених тем, домашнє завдання і інформацію з конкретної тематики, методичні вказівки і рекомендації учням, посилання на інформаційно-довідкові, навчальні Інтернет-ресурси, на мережеві тести з вивчених тем для самостійної роботи (після вивчення конкретного граматичного часу учні можуть перевірити себе, виконавши тест онлайн). Як зазначає П. Сисоев такі тести англійською мовою можна знайти на сайті www.iteslj.org.

Ж. Ермолаєва пропонує таку оптимальну структуру блогу викладача: «Головна сторінка: оголошення, завдання для студентів та матеріали для обговорення», «Інформація про автора», «Останні наукові публікації», «Методичні матеріали», «Корисні посилання», «Питання і відповіді», «Форма для зв'язку», «Підписка», «Архів блогів» [3].

А. Приходько пропонує на сторінці використовувати різні зовнішні додатки – флеш-роліки, стрічки новин, чат. Колекції віджетів представлені у мережі досить широко, і можна підібрати такі, які будуть корисні і викладачеві, і студентам [8].

Учительський блог може містити інформацію особистого характеру про інтереси, хобі, подорожі, проведену відпустку тощо. В цьому випадку він буде прикладом учням чи студентам при створенні власних особистих блогів.

Під час роботи з блогом учителя учні розвиватимуть вміння читати іноземною мовою, навчатися виділяти необхідні факти, отримувати необхідну інформацію, оцінювати її важливість [10, с. 119].

Для спеціального використання можуть використовуватися такі блоги викладачів англійської мови спеціального вжитку: <http://kalinago.blogspot.com/>;

<http://nikpeachey.blogspot.com/>;
<http://www.englishinstinct.com/>;
<http://seanbanville.com/>;
<http://www.billztreasurechest.com/blog/> [11].

– *Блог учня (learner blog)* – вид блогу, який створюється і модерується учнем (студентом), особистий простір для створення портфоліо письмових робіт з англійської мови, ведення журналу за індивідуальним домашнього читання, фіксації самостійної роботи з аудіювання.

Для досягнення більшої інтерактивності під час ведення блогу студенту повинна бути гарантована свобода вибору матеріалу для постів та його обсягу. Це можуть бути повідомлення про хобі студента, посилання на улюблені сайти в Інтернеті, фотографії, відеороліки, обговорення англійською мовою актуальних проблем, які цікавлять в першу чергу самих учасників блогу. Відтак пріоритетною є смислова орієнтація блогу, а мовна точність має другорядний характер і відшліфовується в процесі ведення блогу.

На початковому етапі студентам щотижнево пропонується додавати нову інформацію, а також знайомитися з блогами своїх однолітків і обов'язково коментувати інформацію, що наводиться в них. Зазначимо, що на цій стадії матеріали, що викладаються, повинні бути перевірені викладачем на предмет мовної правильності, однак слід уникати їх оцінювання, оскільки це може знизити мотивацію студентів.

У старшій школі та під час навчання в вищому навчальному закладі блоги можуть виступати в якості портфолію, що містить колекцію матеріалів, що демонструють досягнення за певний час.

А. Ходакова, Н. Ульянова, І. Щукіна рекомендують такі безкоштовні сервіси для ведення блогів – www.livejournal.ru; www.blogger.com; <http://wordpress.com> [11].

– *Блог класу (групи) (class blog)* – вид блогу, який створюється викладачем, а модерується спеціально призначеними студентами. Це спільний простір викладача й учнів для обговорення тем курсу, в якому подаються публікації всіх учнівських чи студентських робіт групи, що дозволяє підвищити значущість роботи, ознайомити учнів з роботами інших, накопичити зразки найкращих робіт, підвищити змагальницький ефект, зменшити витрати часу на перевірку інформації викладачем [11].

Як один із різновидів блогу класу український науковець О. Кононова окремо виділяє як «блог-проект», який використовується для презентації певних проектів та співпраці учнів [5].

Ж. Ермолаєва за типом мультимедіа виділила:

– *текстовий блог*, який містить текстові матеріали різного характеру (електронні портфоліо, наявні роботи з вивченого курсу тощо);

– *подкаст* включає особисті аудіозаписи навчального спрямування (лекції, декламації віршів, монологи);

– *фотоблог*, який формують графічні файли відповідно до тематики;

– *відеоблог* – відеофайли с текстовими коментарями – може використовуватися викладачем для демонстрації конкретних явищ і процесів;

– *мультимедійний блог* – основний зміст блогу різні аудіо-, відео-, слайд-шоу, графічних зображень, елементи для інтерактивного голосування [4].

За формою блоги поділяються на *макроблог*, який включає значний об'єм навчальної інформації та *мікроблог* – обмежений об'єм до 140–200 символів, які носять неформальний характер.

За ступенем інтегрованості в навчальний процес на *основний (колективний)* заснований на навчальній дисципліні та *блог-підтримки студента чи викладача* створюється для виконання завдань, проектів, проведення дискусій з певної теми.

За наданням права брати участь в дискусіях та публікувати повідомлення на відкриті – для широкої аудиторії Інтернет-споживачів та закриті – для вузької аудиторії. Викладач сам вирішує кому надати доступ до блогу. Цей вибір визначається рівнем володіння мовою, складністю обговорюваної теми, темою курсу, часовими межами, особливістю інформації [4].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, використання блог-технологій на заняттях з англійської мови посилює мотивацію студентів завдяки використанню розвинутої технічної бази при оформленні своїх постів, певній свободі у пошуках релевантної для них інформації. Робота у блогах стимулює вдосконалення таких компетенцій як читання, письмо, аудіювання, певною мірою говоріння (за умови викладення власних аудіо-, відеоматеріалів), сприяє розвитку вміння аналізувати та коментувати інформацію, тобто розвивати критичне мислення. Блог-технології можна продуктивно застосовувати для проведення студенто-орієнтованого навчання та створить додаткові можливості для мовної практики та самостійної роботи студента.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Брант А. Эффективное использование блогов для изучения английского языка [Электронный ресурс] / А. Брант. – Режим доступа: <https://greenforest.com.ua/journal/read/efektivne->

vikoristannya-blogiv-dlya-vivchennya-anglijskoi-movi.

– Назва з екрану.

2. Гмызина Г. Н. Роль эмоций в обучении иностранному языку / Г. Н. Гмызина // Современные технологии обучения иностранным языкам: Международная научно-практическая конференция (г. Ульяновск, 26 января 2011 г.): сборник научных трудов / отв. ред. Н. С. Шарафутдинова. Ульяновск: УлГТУ, 2011. – С. 39–44.

3. Ермолаева Ж. Е. Использование блог-технологий в учебном процессе вуза / Ж. Е. Ермолаева. – Режим доступа: <http://www.eduneo.ru/ispolzovanie-blog-technologij-v-uchebnom-processe-vuza/>. – Назва з екрану.

4. Ермолаева Ж. Е. Термиография: условия и методика формирования понятийно-терминологической культуры специалистов пожарно-технического профиля / Ж. Е. Ермолаева. – М.: Академия ГПС МЧС России, 2017. – 162 с.

5. Кононова О. Л. Використання блог-ресурсів на заняттях з іноземної мови «Сучасні підходи до навчання іноземної мови: шляхи інтеграції школи та ВНЗ» / О. Л. Кононова // Матеріали III міжнародної конференції. – Харків, 12 квітня 2013 р. – С. 76–77.

6. Лабудько С. П. Блог як сучасний засіб взаємодії вчителів [Електронний ресурс] / С. П. Лабудько. – Режим доступа: <http://conf.vntu.edu.ua/eiron/2013/pdf/18.pdf>. – Назва з екрану.

7. Марищук Л. В. Способности к иностранным языкам: развитие в процессе обучения: коллективная монография / Марищук Л. В., Гракова К. Г., Германович Л. Г. / под. общ. ред. Л. В. Марищук. – М.: Издательство РГСУ, 2016. – 296 с.

8. Приходько А. М. Використання блог-технологій у процесі викладання російської мови як іноземної [Електронний ресурс] / А. М. Приходько // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. – 2013. – С. 202–208. – Режим доступа: <http://www-center.univer.kharkov.ua/vestnik/full/340.pdf>.

9. Сысоев П. В. Технологии Веб 2.0: Социальный сервис блогов в обучении иностранному языку / П. В. Сысоев, М. Н. Евстигнеев // Иностранные языки в школе. – 2009. – № 4. – С. 12–18.

10. Сысоев П. В. Блог-технология в обучении иностранному языку [Электронный ресурс] / П. В. Сысоев. – С. 115–127 – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/blog-technologiya-v-obuchenii-inostrannomu-yazyku>.

REFERENCES

1. Brant, A. (2002). *Efektivne vykorystannia blogiv dlia vyvchennya anhlijskoi movy*. [Effective use of blogs for learning English]. [Elektronnyi resurs].

2. Hmyzina, H. N. (2011). *Rol emotsyi v obuchenii inostrannomu yazyku*. [The role of emotions in learning a foreign language]. Ulianovsk:

3. Ermolayeva, Zh. E. (2008). *Ispolzovaniye blog-tekhnologii v uchebnom protsesse vuza*. [Use of blog technologies in the educational process of the university]. – Rezhym dostupa: <http://www.eduneo.ru/ispolzovanie-blog-tekhnologij-v-uchebnom-processe-vuza/>.

4. Ermolayeva, Zh. E. (2017). *Termiografiya: usloviya i metodyka formirovaniya ponyatiino-terminologicheskoi kultury spetsialistov pozharnotekhnicheskogo profilya*. [Thermography: conditions and methodology for the formation of the terminological culture of fire and technical specialists]. Moscow.

5. Kononova, O. L. (2013). *Vykorystannya blog-resursiv na zanyattakh z inozemnoi movy «Suchasni pidkhydy do navchannya inozemnoi movy: shlyakhy intehratsii shkoly ta VNZ»*. [Use of blog resources in foreign language classes Modern approaches to foreign language learning: ways to integrate schools and universities]. Kharkiv.

6. Labudko, S. P. (2013). *Blog yak suchasnyi zasib vzayemodii vchyteliv*. [Blog as a modern means of interaction between teachers]. [Elektronnyi resurs].

7. Marishchuk, L. V. (2016). *Sposobnosti k inostrannym yazykam: razvytye v protsesse obucheniya: kollektivnaya monografiya*. [Ability to foreign languages: development in the learning process]. Moscow.

8. Prikhodko, A. M. (2013). *Vykorystannya bloh-tekhnolohiyi u protsesi vykladannia rosiiskoi movy yak inozemnoi*. [Use of blog technology in the process of

teaching Russian as a foreign language]. [Elektronnyi resurs].

9. Sysoyev, P. V. (2009). *Tekhnolohiyi Web 2.0: Sotsialnyi servis blogov v obuchenii inostrannomu yazyku*. [Technologies Web 2.0: Social blogging service in learning a foreign language]. Moscow.

10. Sysoyev, P. V. (2009). *Blog-tekhnolohiya v obuchenyyu ynostrannomu yazyku*. [Blog-technology in learning a foreign language]. [Elektronnyi resurs].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ПРИБОРА Роман Іванович – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри філософії, соціально-гуманітарних дисциплін, іноземних мов, української та латинської мов №2 Донецького національного медичного університету.

Наукові інтереси: методика викладання англійської мови у вищій школі, використання ІКТ для формування іншомовних компетентностей.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

PRYBORA Roman Ivanovich – Candidate of Pedagogical Sciences, Teacher of the Chair of Philosophy, Social Humanitarian Sciences, Foreign Languages, Ukrainian and Latin №2, Donetsk National Medical University.

Circle of scientific interests: methods of teaching English in higher educational establishments, the use of ICT for the development of the foreign language competences.

Дата надходження рукопису 23. 12. 2017 р.

Рецензент – д.п.н. професор С. І. Шандрук.

УДК:373.5.016:741/743(07)

ТКАЧУК Ольга Сергіївна –

старший викладач кафедри теорії

та методик початкової освіти

Рівненського державного гуманітарного університету

e-mail: Olichka.Tkachuk64@gmail.com

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Реформування освіти в Україні передбачає уведення компетентнісного підходу як орієнтури на кінцевий результат навчання – сформованість компетентностей учня. У нормативних документах зазначається, що мета художнього виховання засобами образотворчого мистецтва полягає у формуванні й розвитку в учнів комплексу ключових, міжпредметних і предметних компетентностей у процесі опанування художніх цінностей та способів художньої діяльності шляхом здобуття власного естетичного досвіду [5]. А це передбачає застосування принципів поліхудожності, інтегративності,

варіативності, інноваційних підходів і методів. Крім того, методикою чинної програми передбачено гармонійне поєднання в структурі уроку різноманітних видів діяльності й видів мистецтва, використання внутрішньої галузевої інтеграції та міжпредметних зв'язків. Результати проведеного анкетування вчителів образотворчого мистецтва та студентів педагогічних факультетів Рівненського державного гуманітарного університету дозволяють зробити висновок про значний інтерес до методики реалізації інтегративного підходу, існування труднощів у проведенні інтегрованих уроків та уведення комплексних інтегративних завдань до структури традиційних уроків образотворчого мистецтва